

ලංකා ඉතිහාසය

6 ශ්‍රී ලාංකේය ශිෂ්ටාචාරයේ
ඓතිහාසික විකාශනය හා
ප්‍රවණතා

නිපුණතාව	-	6
නිපුණතා මට්ටම	-	6 ශ්‍රී ලාංකේය ශිෂ්ටාචාරයේ ඓතිහාසික විකාශනය හා ප්‍රවණතා පිළිබඳව අවබෝධයෙන් කටයුතු කරයි.
නිපුණතා මට්ටම	-	6.1 ශ්‍රී ලාංකේය ශිෂ්ටාචාරය මුල් පදනමෙන් වෙනස් වූ යුගයක් වෙත පිවිසීම හා එහි ක්‍රියාකාරිත්වය විමර්ශනය කරයි.
ඉගෙනුම් ඵල	-	<ul style="list-style-type: none"> * පොළොන්නරු යුගයෙන් පසු බිහි වූ රාජධානි හඳුනා ගනී. * රජරට රාජධානි සහ පොළොන්නරු යුගයෙන් පසු බිහි වූ රාජධානි අතර වෙනස පහදයි. * පොළොන්නරු යුගයෙන් පසු බිහි වූ රාජධානි සිතියමක ලකුණු කරයි.

නිපුණතාව – 6.1

රජරට ශිෂ්ටාචාරයෙන් පසු අවධිය

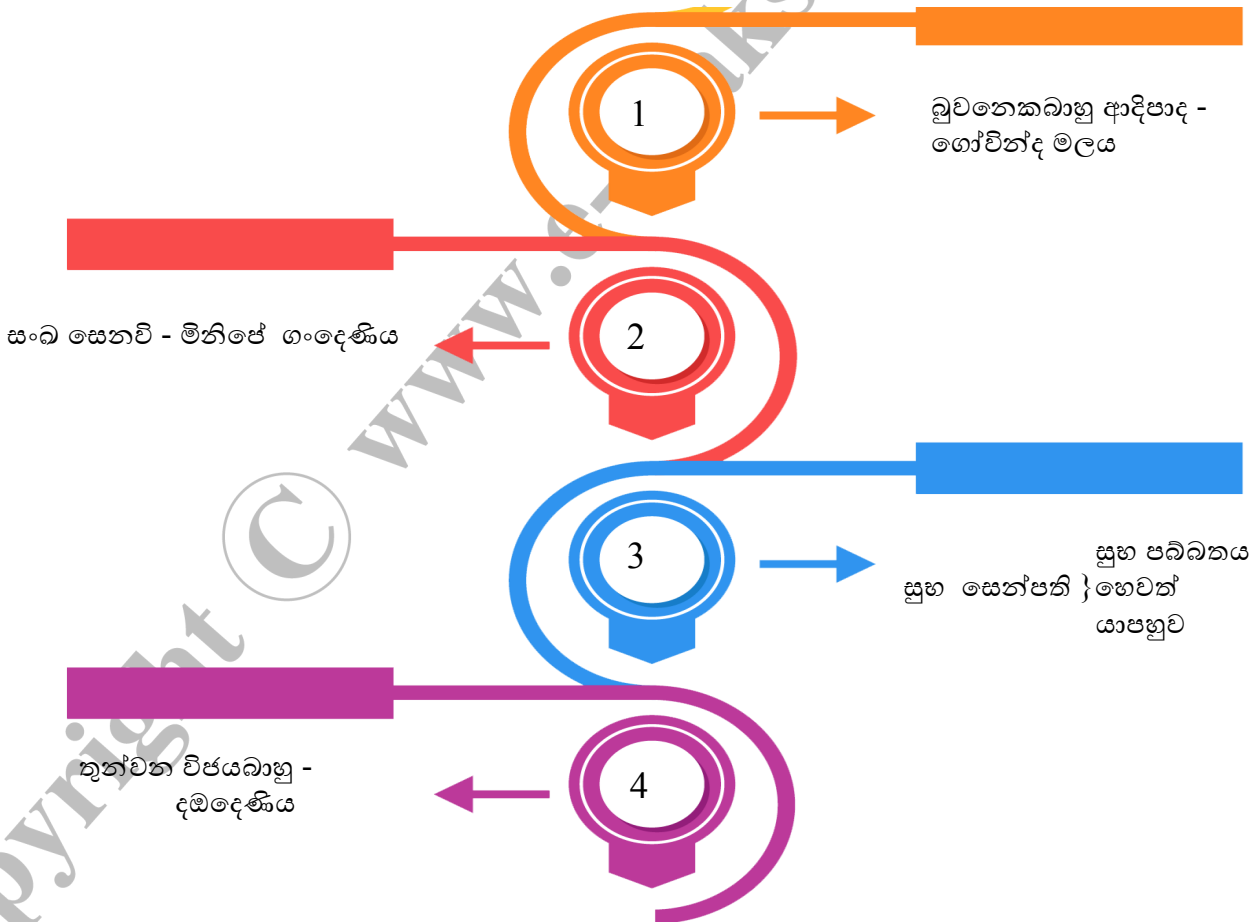
මෙම නිපුණතාව අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීමට හැකියාව ලැබේ.

- 1.) රජරට ශිෂ්ටාචාරයෙන් පසු බිහි වූ ප්‍රාදේශීය පාලන මධ්‍යස්ථාන හා ඒවායේ පාලකයන් කවුරුන් ද?
- 2.) දඹදෙණිය රාජධානියේ ශ්‍රේෂ්ඨ පාලකයන් හා ඔවුන්ගෙන් සිදු වූ සේවාවන් මොනවා ද?
- 3.) යාපහුව හා කුරුණෑගල රාජධානිවල වැදගත් පාලකයන් , දේශපාලන හා සාහිත්‍යමය වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න.
- 4.) ගම්පොළ රාජධානියේ වැදගත් පාලකයන් සහ ප්‍රභූ පවුල් මොනවා ද?

රජරට ශිෂ්ටාචාරයෙන් පසු අවධිය

වර්ෂ 1215 කාලීංස මාසගේ ආක්‍රමණයත් සමඟ පොළොන්නරුවේ අවසාන දේශීය පාලකයා වූ පරාක්‍රම පාණ්ඩ්‍යගේ රාජ්‍ය කාලය අවසන් විය. කාලීංස මාස විසින් පොළොන්නරුව අවටත්, රජරට හා වයඹදිග ප්‍රදේශත්, මන්නාරම වැනි ප්‍රදේශයන්හි දීත් සිය සෘජු බලය පිහිටවන ලදී. මාසගේ මෙම බිහිසුණු ක්‍රියා කලාප නිසා අසරණ තත්ත්වයට පත් රජරට කුමාරවරුන් සහ සෙසු ජන ප්‍රධානීන් රැකවරණ පතා රුහුණට හා මායා රටට සංක්‍රමණය විය. ඔවුන්ගෙන් සමහරෙක් ඒවායේ වූ වන දුර්ග , ගිරි දුර්ග ආදී වූ ආරක්ෂිත ස්ථානවල නගර ඉදිකර අවට ප්‍රදේශ පාලනය කළහ. එලෙස ප්‍රාදේශීය පාලන මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවා ගත් සිව් දෙනෙකු පිළිබඳ මහා වංශයේ සඳහන් වේ. එනම් ,

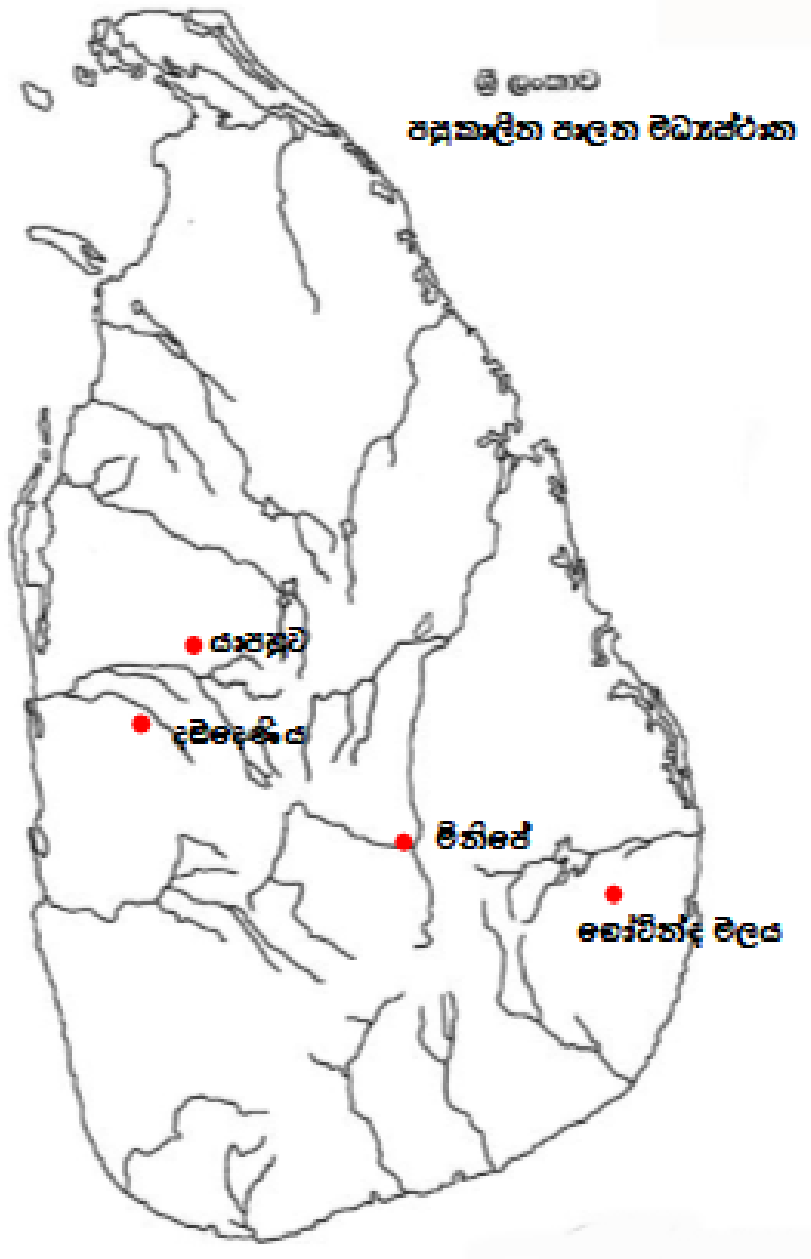

අන්තර්ගතය :- කේ . කේ . එස් .ඒ . කන්නන්ගර මිය . ගුරු උපදේශක - ඇල්පිටිය කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය.
 සැකසුම :- දිනුෂා හර්ෂණි මිය, ජාතික තරුණ සේවා සභාව (2017-2018)
 අන්තර්ගත පරීක්ෂාව :- ශශිකා හෙට්ටිආරච්චි මෙනෙවිය. සමුද්‍ර දේවි බාලිකා විද්‍යාලය -නුගේගොඩ

මොවුහු සීමිත ප්‍රදේශවල ආධිපත්‍යය ගොඩ නගා ගෙන ජනතාවට හා බුදු සසුනට ද රැකවරණය සලසා දීමට කටයුතු කළහ. මාස සතු වූ අති ප්‍රබල යුද්ධ සංවිධානය හා සසඳන කල රජරට නිදහස් කර ගැනීමේ සටනකට පිවිසීමට තරම් ශක්තියක් ඔවුනට නොතිබුණි. එමෙන් ම ඒ සඳහා සාමූහික ප්‍රයත්නයක යෙදුණ බවක් ද දක්නට නොමැත. ඔවුන් සතු වූ සීමිත සේනා බලය ගැන සිතන විට එවැනි ප්‍රයත්නයක යෙදුන ද එය සාර්ථක කර ගැනීමට තිබූ අවකාශය ද අල්ප වූ බව පෙනේ. එහෙත් ඔවුන්ගේ බල ප්‍රදේශවල විසූ ජනතාවට හා බුදු සසුනට ද රැකවරණ සපයා දීම සඳහා ඔවුන් දැරූ ප්‍රයත්නය වඩාත් ප්‍රශංසනීය වේ.

moe.gov.lk

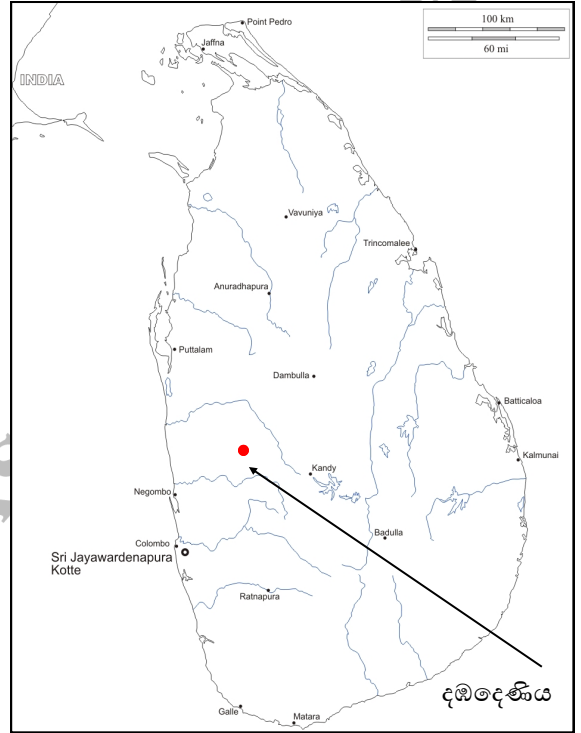
Copy

අන්තර්ගතය :- කේ . කේ . එස් . ඒ . කන්නන්ගර මිය . ගුරු උපදේශක - ඇල්පිටිය කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය.
 සැකසුම :- දිනුෂා හර්ෂණි මිය, ජාතික තරුණ සේවා සභාව (2017-2018)
 අන්තර්ගත පරීක්ෂාව :- ශශිකා හෙට්ටිආරච්චි මෙහෙවිය. සමුද්‍ර දේවි බාලිකා විද්‍යාලය -නුගේගොඩ

6.1 පාලන මධ්‍යස්ථාන

දඹදෙණිය රාජධානිය

තුන්වන විජයබාහු රජු (ක්‍රි.ව 1232 - 1236)

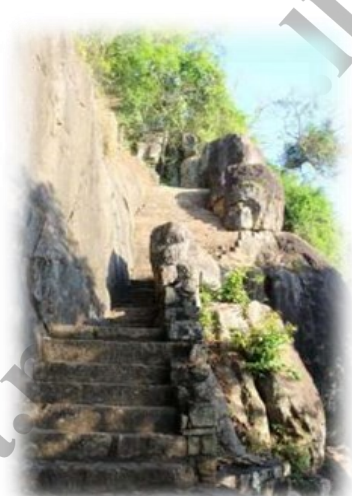
මෙකල දිවයිනේ සමස්ත දේශපාලන පසුබිම පිළිබඳව සැලකූ විට රජරට මාසගේ ආධිපත්‍යය යටතේ පැවති බවත්, රුහුණු රට හා මායා රට තැනින් තැන කුඩා බල ප්‍රදේශ පිහිටුවා ගත් ප්‍රාදේශීය නායකයන් මගින් පාලනය කරනු ලැබූ බවත් පෙනේ. මෙම ප්‍රාදේශීය පාලකයන් අතරින් මායා රට පාලනය කරනු ලැබූ නායකයා අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය නායකයන් අභිභවා ක්‍රි.ව . 1232 දී තුන්වන විජයබාහු නමින් දඹදෙණියේ රජ විය.

මෙතුමා පිළිබඳ ව තොරතුරු හැඳුරීම සඳහා මහාවංශය , පූජාවලිය , රාජරත්නාකාරය , චූළවංශය වැනි මූලාශ්‍ර වැදගත් වේ.

- චූළවංශයට අනුව ශ්‍රී මහා බෝධි ශාඛාව ලක්දිවට වැඩම කළ සිරි සංඝබෝධි පරම්පරාවට මෙතුමා අයත් බව සඳහන් වේ.
- රාජරත්නාකරයෙහි දැක්වෙන කරුණුවලට අනුව මොහු කාලිංඝ වංශිකයෙකි.
- ඇතැම් සෙල්ලිපිවල මොහු පාණ්ඩ්‍ය වංශයට අයත් බව දැක්වේ.
- ඇතැම් වංශ කතාවලට අනුව මෙතුමා දිවයිනේ ප්‍රධාන රාජවංශ පරම්පරාවක පුරුක ලෙස දක්වා තිබේ.

සමකාලීන මූලාශ්‍රයවල විජයබාහු හඳුන්වා ඇත්තේ **වන්නි රජු හෙවත් වන්නි නිරිඳු** යනුවෙනි. ඉන් අදහස් වන්නේ කිසියම් වනගත ප්‍රදේශයක ආධිපත්‍ය පිහිටුවා ගත් ප්‍රාදේශීය නායකයකු බවයි. වංශ කතාවලට අනුව ඔහු සතුරාට බියෙන් විවිධ වන දුර්ගවල සැඟවී දීර්ඝ කාලයක් වාසය කර ඇත. විජයබාහුගේ යොවුන් විය එපරිද්දෙන් ගෙවී ගිය ද ඉතා දීර්ඝ කාලයක් වන්නි රජකුගේ තත්ත්වයේ සිට පසුව මායා රටේ හෙවත් දක්ඛිණ දේශයේ ආධිපත්‍යය ලබා ගැනීමට හැකිවීම ඓතිහාසික වශයෙන් ඉතා වැදගත් වේ. මෙහි දී සමකාලීනව සිටි අනෙක් ප්‍රාදේශීය නායකයන් උපාය බලයෙන් අවනත කර ගැනීමට හෝ ඔවුන්ගේ බලය මර්දනය කර ගැනීමට විජයබාහු සමත් වූ බව පෙනේ.

මේ වන විට මායා රටෙහි පවා දමිළ ජනපද පිහිටුවා ගෙන තිබූ බව ඇතැම් මූලාශ්‍රයවල දැක්වේ. විජයබාහු රජු මාසගේ හමුදා පොළොන්නරුව දක්වා පලවා හැර මායා රට එක්සත් කොට දේශපාලන ස්ථාවරත්වයක් ගොඩනගා එහි පාලකයා බවට පත් වූ බව එම මූලාශ්‍රයවල දැක්වේ.

මායා රටේ අධිපතියා වූ විජයබාහු රජු තම අගනුවර පිහිටුවා ගත්තේ කුරුණෑගලට සැතපුම් 18 ක් නිරිත දිගින් පිහිටි දඹදෙණියේ ය (ජම්බුදෝණි) . මෙය මාසගේ ආධිපත්‍යය පැතිරුණු පොළොන්නරුවට සැතපුම් 75 ක් පමණ ඇතින් පිහිටා ඇත. ප්‍රදේශයෙන් තරමක් උසට නැඟුණු කඳු ගැටයක ස්වරූපයක් ගත් මෙම ප්‍රදේශයෙහි එම ස්වාභාවික රැකවරණයට අමතරව පවුරු පදනම් හා දිය අගල් ආදියෙන් යුක්ත ආරක්ෂිත මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කරන ලදී. අනාගතයේදී මාස නෙරපා හැරීම සඳහා කරනු ලබන සටනක දී සතුරු බලවේගවලට එරෙහිව නැගී සිටිය හැකි මූලස්ථානයක් බවට මෙම ප්‍රදේශය පත් කිරීමට මෙම රජු සමත් විය.

දඹදෙණි යුගයේ දී බුදු දහම නගා සිටුවීම සඳහා මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ නරපතියෙකු ලෙස ද මෙතුමා වැදගත් වේ.

මෙතුමා බුදු දහම නගා සිටුවීම සඳහා කරන ලද කාර්ය අතර ,

- කොත්මලේ ප්‍රදේශයේ සභවා තිබූ දන්ත දාතූන් වහන්සේ සහ පාත්‍රා ධාතුව බෙලිගලට වැඩමවා දළදා මැදුරක් තනවා එහි තැන්පත් කිරීම.

මායා රටෙහි විජයබාහු රජුගේ ආධිපත්‍යය ශක්තිමත් වීමට දන්ත ධාතුව හා පාත්‍රා ධාතුව එතුමා සතු වීම මහත් රුකුලක් විය. මාස රජරට විනාශ කළ අවධියේ දී එකල වැඩ විසූ මහ තෙරවරු පොළොන්නරුවේ තැන්පත් කර තිබූ දන්ත ධාතුව හා පාත්‍රා ධාතුව ආරක්ෂාව සඳහා කොත්මලයට ගෙන ගොස් නිදන් කර තැබූහ. මහා සංඝයා වහන්සේලාගේ ආරාධනා අනුශාසනා ඇතිව එම පූජා වස්තු නැවත ලබා ගෙන දඹදෙණියට වැඩමවා ඉතා ආරක්ෂිත ස්ථානයක් වූ බෙලිගල පර්වත මුදුනෙහි දළදා මාලිගාවක් තනා එහි තැන්පත් කරනු ලැබිණි. මේ අවධිය වන විට රජවරුන්ට සිංහාසන උරුමය තහවුරු වීමට දන්ත ධාතූන් වහන්සේගේ භාරකාරත්වය හිමිවීම අත්‍යවශ්‍ය විය. දන්ත ධාතූන් වහන්සේ බෙලිගල දළදා මැදුරේ තැන්පත් කිරීම නිසා ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයේ ම ගෞරවය විජයබාහු රජුට හිමි විය. එමෙන් ම යම් භෙයකින් ඔහුට පාරම්පරික රාජ්‍ය උරුමයක් නොතිබුණේ නම් එම අඩුව ද පිරිමැසී එමගින් ඔහු මායා රටේ පිළිගත් පාලකයා බවට පත් වූ බව පෙනේ.

- දඹදෙණියේ විජයසුන්දරාරාමය , වත්තල විජයබාහු විහාරය සහ අන්තනගල්ල , තොටගමුව ආදී ප්‍රදේශවල විහාර ආරාම කරවීම.
- කැලණි විහාරයේ වෛත්‍යය හා එහි ජරාවාස වූ ගොඩනැගිලි අලුත්වැඩියා කිරීම.
- අභාවයට යමින් තිබූ උපසම්පදා මංගලාය යළි පවත්වා සංසංගෝධනයක් කිරීම.
- පරසතුරු ආක්‍රමණයේ දී විනාශ වූ බෞද්ධ පොතපත දැන උගත් ගිහි පඩිවරුන්ට මිල ගෙවා ඔවුන් ලවා ඒවා නැවත ලියවීම තුළින් හික්සුන් වහන්සේලාගේ ධර්ම ශාස්ත්‍රීය ඥානය නගා සිටුවීමට පියවර ගැනීම.

දඹදෙණියේ විජයසුන්දරාරාමය

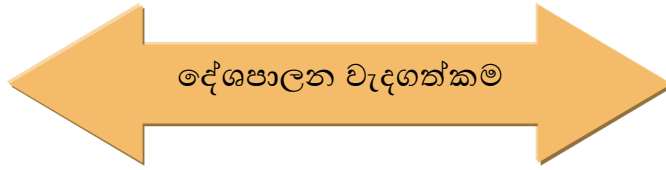
මේ හැරුණු විට මායා රටට අයත් ප්‍රදේශවල කෘෂිකර්මය නගා සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් හා ආයුධ ශක්තිය මෙතුමා සතු නොවුණි. මේ වන විට මහලු විශේෂ පසු වූ මෙම රජුට එය බැරෑරුම් කාර්යක් වුවත් ඒ සඳහා අවශ්‍ය පසුබිම එතුමා විසින් සකස් කරන ලදී. මායා රට එක්සත් කළ ඔහු දඹදෙණිය , පර සතුරාට එරෙහිව නැගී සිටීමේ මූලස්ථානය බවට පත් කළේ ය. මහලු විශේෂ දී රාජ්‍යය ලබා ගත් මෙතුමාගේ රාජ්‍ය කාලය අවුරුදු 4 කට (1232-1236) පමණක් සීමා විය. මෙතුමාගේ ඇවෑමෙන් පසු රජරට පරසතුරු ආධිපත්‍යයෙන් මුදවා ගැනීමේ භාරදුර කාර්යය පැවරුණේ ඔහුගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පුත් දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුට ය.

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු (ක්‍රි.ව 1236 - 1270)

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු තුන්වන විජයබාහු රජුගේ පුත්‍රයා වන අතර ඔහු දඹදෙණිය තම රාජධානිය කරගත් දෙවැනියා ය. මෙතුමා පිළිබඳ හැදෑරීමට ඇති මූලාශ්‍රය අතර මහා වංශය , පූජාවලිය , දඹදෙණි අස්න , කඳවුරු සිරිත වැනි කෘති වැදගත් වේ. කුඩා කල සිට ම මෙතුමාට අධ්‍යාපනය ලබා දෙන ලද්දේ ශාසනානුශාසක ධුරය දැරූ සංසරක්ඛිත මා හිමියන් ඇතුළු මහා සංඝයා වහන්සේ විසිනි. භාෂා සාහිත්‍යය , ආගම , ධර්මය ආදියෙහි මනා නිපුණත්වයක් ලත් පරාක්‍රමබාහු කුමරු යථා කාලයේ දී මහා පඩිවැනක් බවට පත් විය. මෙහිසා මෙතුමා " **කලිකාල සාහිත්‍ය සර්වඥ පණ්ඩිත පරාක්‍රමබාහු** " යන අන්වර්ථ නාමයෙන් ද හැඳින්විය. එමෙන් ම **පණ්ඩිත පරාක්‍රමබාහු** යන නමින් ද මෙතුමා හඳුන්වනු ලැබුණි. මෙතුමා විසින් සම්පාදනය කරන ලද ග්‍රන්ථ රාශියක් ම අද දක්වා ම ශේෂව පවතී.

දඹදෙණි යුගයේ සිටි ශ්‍රේෂ්ඨ ම පාලකයා වූ මෙතුමාගේ වැදගත්කම දේශපාලන , ආගමික , ශාස්ත්‍රීය හා අධ්‍යාපනික යන අංශ ඔස්සේ අධ්‍යයනය කළ හැකි ය.

1) වන්දනාගත ප්‍රථම ආක්‍රමණය

බොහෝවිට අතීතයේ දී ලංකාවට ආක්‍රමණ එල්ල වූයේ දකුණු ඉන්දියානු රාජ්‍යවලිනි. නමුත් දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුට ප්‍රථම වරට අග්නිදිග ආසියාතික රටකින් මෙහෙයවනු ලැබූ ආක්‍රමණයකට මුහුණ දීමට සිදු විය. දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ එකලොස්වන රාජ්‍ය වර්ෂයේ දී (ක්‍රි.ව. 1247) වන්දනානු නමින් හැඳින්වෙන ජාවක රජෙකු ලංකාව ආක්‍රමණය කරන ලදී. ඔහු පැමිණියේ මලය අර්ධද්වීපයේ උතුරු කොටස එනම් තාමිලිංග දේශයෙනි. තාමිලිංග දේශය මෙකල බෞද්ධ රටක් වන අතර වන්දනානු ද බෞද්ධයෙක් බව සඳහන් වේ. මේ අවධියේ පූජ්‍ය වස්තු පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාව අග්නිදිග ආසියාවේ බෞද්ධ රටවල්වල ඉමහත් ප්‍රසිද්ධියට ලක් විය. වන්දනානු ලංකාව ආක්‍රමණය කළේ එවැනි පූජ්‍ය වස්තු ලබා ගැනීම සඳහා විය හැකි ය.

වන්දනානුගේ පළමු ආක්‍රමණයේ දී ඔහුට එරෙහිව කරන ලද සටන මෙහෙයවන ලද්දේ දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ බැනා වූ වීරබාහු කුමරු විසිනි. පරාජයට පත් වූ වන්දනානු පලවා හරින ලදී. වන්දනානු පලවා හැරීමෙන් පසු වීරබාහු ආදිපාදයන් දෙවනුවරට ගොස් පූජාවක් පැවැත්වූ බව සඳහන් වේ. ඒ නිසා වන්දනානුගේ ආක්‍රමණය එල්ල වී ඇත්තේ දකුණු ප්‍රදේශයෙන් යැයි සිතේ. ඔහු දකුණු ලංකාවේ පිහිටි වරායකින් අප රටට ගොඩ බසින්නට ඇත. ප්‍රථම ආක්‍රමණයෙන් ලත් පරාජයෙන් පසු වන්දනානු සිය රට බලා ගියේ ද නැතහොත් දිවයිනේ උතුරුකරයේ කිසියම් ප්‍රදේශයක රැදී සිටියේ ද යන්න අවිනිශ්චිත ය.

මූලාශ්‍රගත තොරතුරුවලට අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ වන්දනානු සිය පරාජිත හට පිරිස් ද සමග යාපන අර්ධද්වීපයේ දේශපාලන බලයක් ගොඩනගා ගත් බව ය. යාපන අර්ධද්වීපයේ දකුණට ලැබෙන වාචකවිචේරි , වාවන්කොට්ටෙයි සහ යාපන අර්ධද්වීපයේ දකුණේ ඇති ජාවක කොට්ටෙයි වැනි නම් එම කාලයේ සිට පැවත එන බව විශ්වාස කෙරේ.

2) කාලිංග මාස පරාජය කිරීම

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ චාරිත්‍රානුකූල පූර්ණ රාජාභිෂේකය ලැබූ වසරේ සිට එනම් 1236 වසරේ සිට බලන විට බලහත්කාරයෙන් රජරට යටත් කරගෙන සිටි මාසගේ රාජ්‍ය කාලය වසර 21 ක් බව වංශ කතාවල සඳහන් වේ.(1215-1236) මාස පරාජය කිරීමට මෙම රජුට හැකි වූයේ රාජ්‍යත්වයට පත් වී වසර දහනවයක් පමණ ඉක්ම ගිය පසුව ය.

මේවන විට මාස පොළොන්නරුව , ත්‍රිකුණාමලය , මහාතිත්ථ , කන්තලේ , ලෞරාතොට (කයිට්ස්) ආදී ස්ථානවල බලකොටු ගොඩනංවා ඒවායේ කේරල හට සේනා රඳවා තිබුණි. කාලිංග මාසගේ ප්‍රබල හමුදා ශක්තියට අභියෝග කිරීමට තරම් දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ හමුදාව බලවත් නොවූ බැවින් මෙම සටනේ දී දකුණු ඉන්දියානු පාණ්ඩ්‍ය රාජ්‍යයේ රජ කළ ජටාවර්මන් සුන්දර පාණ්ඩ්‍ය රජුගෙන් යුද්ධ ආධාර ලබාගත් බව දකුණු ඉන්දිය සෙල්ලිපිවල සඳහන් වේ. එමෙන් ම තම සොහොයුරු බුවනෙකබාහුගේ සහ සෙන්පති වීරබාහු යන දෙදෙනාගේ නොමද සහාය ද ඇතිව පොළොන්නරුව නිදහස් කර ගැනීමේ සටන දියත් කළේ ය.

පාණ්ඩ්‍ය හා සිංහල සේනා එක්ව පොළොන්නරුව බලකොටුව වට කර එල්ල කළ ප්‍රහාරවලින් මාසගේ කේරල හට හමුදාවල විශාල පිරිසක් මරණයට පත්විය. පරාක්‍රමබාහු රජුගේ හමුදාවට හසු නොවී පණ බේරාගත් හට පිරිසක් බටහිර දෙසට පලා යද්දී කලා වැව අසල කඳවුරු බැඳගෙන සිටි සිංහල හමුදාව විසින් සමූලඝාතනය කරන ලද බව වංශ කතාවල සඳහන් වේ. දෙවන පරාක්‍රමබාහු කාලිංග මාසට එරෙහිව දියත් කළ සටන ද පළමුවන විජයබාහු රජු සොළීන්ට එරෙහිව කළ සටන මෙන් ම සැලසුම් සහගතව දියත් කළ සටනක් බව පෙනේ. මෙම සටනින් පසුව කාලිංග මාස පලාගිය බවත් ඔහුගේ පලායාමෙන් පසු හතලිස් වසරක මාස පාලනය ක්‍රි.ව. 1255 දී පමණ නිම වූ බවත් නිගමනය වේ.

අන්තර්ගතය :- කේ . කේ . එස් . ඒ . කන්නන්ගර මිය . ගුරු උපදේශක - ඇල්පිටිය කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය.
සැකසුම :- දිනුෂා හර්ෂණි මිය, ජාතික තරුණ සේවා සභාව (2017-2018)
අන්තර්ගත පරීක්ෂාව :- ශශිකා හෙට්ටිආරච්චි මෙනෙවිය. සමුද්‍ර දේවි බාලිකා විද්‍යාලය -නුගේගොඩ

3) වන්දනානුගේ දෙවන ආක්‍රමණය

පළමුව පරාජයට පත් වූ වන්දනානු දකුණු ඉන්දියාවේ වෝල , පාණ්ඩ්‍ය රාජ්‍යවලින් රැස් කරගත් කුලී සේනාවක් ද සහිතව යළි ලංකාව ආක්‍රමණය කළේ ය. එම සේනාව කැටුව ලංකාවට පැමිණි වන්දනානු දන්ත ධාතුව , පාත්‍රා ධාතුව හා ලංකා රාජ්‍යය ඔහුට ලබා දෙන ලෙස තර්ජනය කළේ ය. මොහු විසින් යාපහුව ආක්‍රමණය කරද්දී යාපහුවේ සිට ඇත්තේ විජයබාහු හා ඔහුගේ ඥාති සොහොයුරු වීරබාහු යි. ජටාවර්මන් වීර නම් පාණ්ඩ්‍ය රජු විසින් පිහිටුවන ලද කුවිචියාමලෙයි සෙල් ලිපියේ සඳහන් පරිදි ලංකාවේ සිටි රජුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු සටන් බිමේ දී මරණයට පත් වී ඇත.

යාපහුව ප්‍රදේශයේ දී ඇති වූ සටන්වලින් වන්දනානු මරණයට පත් වූ බව දකුණු ඉන්දියානු සෙල්ලිපි මගින් සනාථ වෙයි. මෙම සටන්වල දී ජටාවර්මන් වීර පාණ්ඩ්‍ය රජුගේ උපකාරය දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුට ලැබී ඇත. එම උපකාරවලට හිලව් වශයෙන් පාණ්ඩ්‍ය අධිරාජ්‍යා විසින් වන්දනානුගේ පුතෙක් උතුරු ලංකාවේ තම නියෝජිතයා ලෙස පත් කළ බව පාණ්ඩ්‍ය සෙල්ලිපිවල සඳහන් වේ. වන්දනානුගේ දෙවන ආක්‍රමණය ක්‍රි.ව. 1261-1262 අතර කාලයේ සිදු වී ඇති බවද මෙම සෙල්ලිපිවල සඳහන් වේ. මෙම සටන්වලට උපකාර කළ පාණ්ඩ්‍ය රජුට දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු විසින් තෑගි හෝග ලබා දුන් බව ද මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වේ.

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු කාලිංග මාස පරදවා ලත් ජයග්‍රහණය අනුව මුළු ලංකාව ම ඔහු අතට පත් වුවත් ලංකාවේ උතුරු ප්‍රදේශය (එනම් යාපන අර්ධද්වීපය හා උතුරු දෙසින් මන්නාරම දක්වාත් නැනෙහිරින් මුලතිව් දක්වාත් වූ ප්‍රදේශය) නැවත වරක් පාණ්ඩ්‍ය රජුගේ නියෝජිතයෙකු අතට පත් වීම නිසා තමන් ලත් ජයග්‍රහණය දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුට භුක්ති විදීමට හැකි වූයේ කෙටි කලක් පමණි. නමුත් , අනුරාධපුරය , පොළොන්නරුව , ත්‍රිකුණාමලය ආදී බොහෝ ප්‍රදේශ සිංහල රජුගේ පාලනයට යටත් වීම නිසා දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ සටන් ව්‍යාපාරයෙන් ලැබුණු ජයග්‍රහණය ඉතා වැදගත් වේ.

ජයග්‍රහණයෙන් පසු මේතුමා පොළොන්නරුවට ගොස් එහිදී නැවත රාජාභිෂේකයක් පැවැත්වීය. නමුත් පොළොන්නරුවේ වැඩි කලක් වාසය නොකළ අතර සිය බෑනා වූ වීරබාහුට පොළොන්නරුව බාර දී ආපසු දඹදෙණියට පැමිණි බව පෙනේ.

රාජ්‍යත්වයට පත් වී වසර තිහකට ආසන්න කාලයක් තුළ සතුරන්ට එරෙහිව සටන් කරමින් වුවද එතුමා විසින් කරන ලද ආගමික හා සාහිත්‍ය සේවාවන් රැසකි.

- බෙලිගල සිට දඹදෙණියට දළදා වහන්සේ වැඩමවීම සහ ජනතාවට දුන් පොරොන්දුව අනුව කාලිංග මාස පරාජය කිරීමෙන් පසු දළදා ප්‍රදර්ශනයක් පැවැත්වීම.
- ශාසන සංශෝධනයක් ඇති කොට සංඝ සමාජය ක්‍රමවත් කිරීම.
 දිඹුලාගල මේධංකර වැනි මහ නා හිමිවරුන්ගේ මූලිකත්වයෙන් ශාසන ශෝධනයක් ඇති කොට හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ යහ පැවැත්මට අදාළ නීති රීති ඇතුළත් කතිකාවක් සකස් කිරීම. **දඹදෙණි කතිකාවත** යනුවෙන් එය හැඳින්වේ. එහි ඇතුළත් හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රගුණ කළ යුතු විනය නීතිවලට උදාහරණ ලෙස ,
  - 1.) හික්ෂුන් විසින් නැකත් බැලීම , බිලි පූජා පැවත්වීම නොකළ යුතු ය.
  - 2.) ලාභ අපේක්ෂාවෙන් (මිල මුදල් හෝ ගුරු පඬුරු) ගිහියන්ට සේවය නොකළ යුතු ය.
- තම පුත් විජයබාහු කුමරුගේ අධීක්ෂණය යටතේ රුවන්වැලි සෑය ඇතුළු වෙහෙර විහාර ප්‍රතිසංස්කරණය කරවීම.
 මෙම ප්‍රතිසංස්කරණවලින් පසු අනුරාධපුර නගරයේ නඩත්තුව හා ආරක්ෂාව වන්ති ප්‍රධානීන්ට පවරන ලදී. පොළොන්නරු නගරය ද ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී.

- මහවැලි ගඟේ දාස්තොට දී උපසම්පදා උත්සවයක් පැවැත්වීම.
- තාමුලිංග දේශයෙන් ධර්ම කීර්ති මහ ස්ථවීරයන් මෙරටට වැඩම කොට උන් වහන්සේගේ අනුශාසනා යටතේ වනවාසි භික්ෂු පරම්පරාව මෙරට පිහිටුවීම.
- කැලණි විහාරය , බෙන්තොට විහාරය , ගලපාන විහාරය , බෙලිගල විහාරය , වාකිරිල විහාරය හා දෙවනුවර උපුල්වත් දේවාලය ඉදි කිරීම.
- විවිධ ස්ථානවල පිරිවෙන් පිහිටුවීම හා භික්ෂු අධ්‍යාපනයේ දියුණුවට කටයුතු කිරීම.
- රත්නපුර මහ සමන් දේවාලය ඉදි කිරීම.
- වාර්ෂිකව කසීන පූජෝත්සව පැවැත්වීම හා පෙරහැර ආදිය (බෙන්තර පෙරහැර , ඇසළ පෙරහැර) පැවැත්වීමට අනුග්‍රහ ලබාදීම.
- මාස විසින් පැහැර ගන්නා ලද විහාර දේපළ එම විහාරවලට ලබා දීම.

2. ආගමික හා ශාස්ත්‍රීය සේවය

- පිරිවෙන් ඉදි කිරීම හා ඒවා ශාස්ත්‍රීය මධ්‍යස්ථාන බවට පත් කිරීම.
 උදා :- නන්දන පිරිවෙන , කුරුණෑගල මහේන්ද්‍ර පිරිවෙන , පරාක්‍රම පිරිවෙන , පළාබද්දල , වාකිරිගල , දඹදෙණිය විජේසුන්දරාරාමය
- විදේශ රටවලින් ත්‍රිපිටකධාරී භික්ෂූන් ගෙන්වා පාලි සාහිත්‍යයේ උන්නතියට කටයුතු කිරීම.
- රජු උගත් පඩිවරයෙකු වීම නිසා ග්‍රන්ථ රචනයෙහි නියැලීම, මෙතුමා ලියූ පොත් ලෙස විසුද්ධි මග්ග සන්නය , වන විනිස සන්නය , කච් සිඵමිණ හැදින්වේ. මෙතුමා **කලිකාල සාහිත්‍ය සර්වඥ පණ්ඩිත** යන උපාධි නාමයෙන්ද පිදුම් ලබා ඇත.
- ග්‍රන්ථකරණයට අනුග්‍රහ දැක්වීම . මේ නිසා සිංහල , පාලි සංස්කෘත ආදී භාෂාවන්ගෙන් විවිධ කේෂ්ත්‍ර අළලා ග්‍රන්ථ සම්පාදනය වීම.

දඹදෙණි යුගයේ අධ්‍යාපනය හා සාහිත්‍යය

දඹදෙණි යුගයේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳව සැලකීමේ දී 12 වන සියවසේ පැවති අෂ්ට මූලාශ්‍රයන්වලට සමානව මෙම යුගයේ පැවති පංචමූල පිරිවෙන් නැමති අධ්‍යාපන ආයතන පිළිබඳව මූලාශ්‍රයවලින් තොරතුරු ලැබේ. මයුරපාද පිරිවෙන හා දේවපතිරාජ පිරිවෙන මෙම යුගයේ පැවති දීප්තිමත් අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන දෙකකි.

දඹදෙණි රාජධානිය ආරම්භ කළ තුන්වන විජයබාහු රජතුමා කාලිංග මාසගේ ආක්‍රමණය නිසා පිරිහී ගිය සිංහල සංස්කෘතියට පුනර්ජීවනයක් ලබා දීම සඳහා විශාල වෙහෙසක් දරා ඇති බව පෙනේ. එතුමා පොළොන්නරුව හැර දැමූ ආරක්ෂිත ස්ථානවලට පැන ගොස් සිටි හික්ෂුන් වහන්සේලා දඹදෙණියට වැඩම කරවා බුදු සසුනේ දියුණුව මෙන්ම ශාස්ත්‍රීය දියුණුවට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබා දුන් අතර ඒ වන විට ඉතිරිව තිබූ පැරණි පොත් පත් ලියවීමට විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජ දවස සංඝරාජ ධූරය දැරූ සංඝරක්ඛිත නා හිමියන් දඹදෙණි යුගයේ විසූ අග්‍රගණ්‍යය පවරුවනකි. උන් වහන්සේ දිඹුලාගල ආරණ්‍යවාසී මේධංකර හිමියන් හා එක්ව තුන්වන විජයබාහු රජුගේ අනුග්‍රහය ඇතිව සම්පාදනය කළ දඹදෙණි කතිකාවත දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු විසින් නැවත සංශෝධනය කොට සෙල් ලිපියක් ලෙස පිහිටුවන ලදී. දඹදෙණි යුගයේ සාහිත්‍යකරණයේ යෙදුන උගත් හික්ෂුන් වහන්සේලා බොහෝ දෙනෙක් පොළොන්නරු යුගයේ වැඩවිසූ ටිකාචාර්ය සාරිපුත්ත මහනාහිමියන්ගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවට අයත් වූහ. මේ නිසා මෙම යුගයේදී විශාල සාහිත්‍ය කෘති ප්‍රමාණයක් දේශීය සාහිත්‍ය වංශයට එක් විය.

අන්තර්ගතය :- කේ . කේ . එස් .ඒ . කන්නන්ගර මිය . ගුරු උපදේශක - ඇල්පිටිය කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය.
සැකසුම :- දිනුෂා හර්ෂණි මිය, ජාතික තරුණ සේවා සභාව (2017-2018)
අන්තර්ගත පරීක්ෂාව :- ශශිකා හෙට්ටිආරච්චි මෙනෙවිය. සමුද්‍ර දේවි බාලිකා විද්‍යාලය -නුගේගොඩ

සිංහල භාෂාවෙන් රචිත සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ

සද්ධර්මරත්නාවලිය

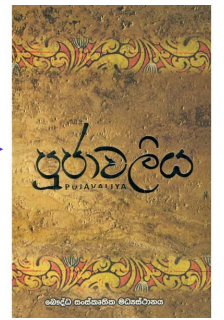
පාලිධම්මපදට්ඨකථාව ඇසුරින් ලියා ඇත. ජනවහර යොදා ගෙන සරල බසින් රචනා කර ඇති මෙහි සිත්ගන්නාසුලු උපමා දක්නට ලැබේ.

කර්තෘ :-
ධර්මසේන හිමි

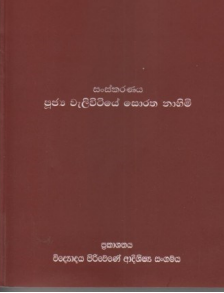
කර්තෘ :-
මයුරපාද පරිවේනාධිපති බුද්ධපුත්‍ර හිමි

පූජාවලිය

අරභ - බුදු ගුණය විස්තර කරමින් ලියා ඇත. තත්කාලීන භාෂා ව්‍යවහාරය හා සමාජ තත්ත්වය පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගත හැකි වටිනා ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයකි.

කවිසිළුමණ

කවි සිළුමණ

සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ මුදුන් මල්කඩ ලෙස සැලකෙන මෙම කෘතිය සිංහල සාහිත්‍ය වංශයේ දක්නට ලැබෙන පැරණි ම මහා කාව්‍ය ග්‍රන්ථය යි. " කුස ජාතකය " පදනම් කරගෙන ලියා ඇති මෙම කෘතිය මහින් ලේඛකයාගේ ප්‍රතිභාපූර්ණ කවිත්වය මැනවින් පිළිබිඹු වේ.

කර්තෘ :-
සකල විද්‍යා චක්‍රවර්තී දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු

කර්තෘ :-
දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු

විසුද්ධි මාර්ග සන්නය

විසුද්ධි මාර්ගයට ලියන ලද ගැටපද විවරණයකි. මෙය ථේරවාදී බෞද්ධ දර්ශනය පිළිබඳව කෝෂ ග්‍රන්ථයක් ලෙස ප්‍රසිද්ධ ය. බුදු දහම පිළිබඳව කතුවරයා සතු දැනුම් සම්භාරය මෙම ග්‍රන්ථයෙන් පෙනී නුම් කෙරේ.

කර්තෘ :-
මයුරපාද පරිවේනාධිපති වේදේහ හිමි

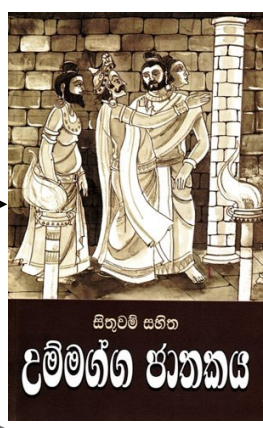
සිදත් සහරාව
සිංහල භාෂාවේ ව්‍යාකරණ විධි 20 ක් විස්තර කරමින් ලියා ඇති මෙම කෘතිය සිංහල භාෂාව පිළිබඳව ලියවී ඇති පැරණි ම ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථය වේ.

එළි සඳරැස් ලකුණ
හෙළ බසින් කාව්‍ය නිර්මාණය සඳහා වැදගත් වන වන්දස් අලංකාර පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් කොට ලියා ඇති මෙම කෘතිය මහින් සිංහල කාව්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දියුණුවට විශාල මෙහෙයක් ඉටුකොට ඇත.

කර්තෘ :-
හදු හිමි

කර්තෘ :-
චීරසිංහ ප්‍රතිරාජ

උම්මග්ග ජාතකය
බෝසත් මහෝෂධ පඬිවරයාගේ බුද්ධි මහිමය විස්තර කිරීම සඳහා ලියා ඇති ග්‍රන්ථයකි. මෙය අතුරු කථා රාශියකින් සමන්විත වන අතර තත් කාලීන සමාජ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ඉතා ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයකි.

රසවාහිනිය
ලංකාවේ පුරාණ ජනකතා ඇසුරින් පාලි භාෂාවෙන් රචනා කර තිබූ සහස්ස වත්පුපකරණය නමැති ග්‍රන්ථය ඇසුරින් ලියා ඇත.

කර්තෘ :-
වේදේහ හිමි

කර්තෘ:-
වේදේහ හිමි

සමන්ත කුඨ වර්ණනා
ශ්‍රී පාදස්ථානය ඇසුරින් ගොඩ නැගී තිබූ කථා ප්‍රවාණි පදනම් කරගෙන ලියා ඇත.

දඹදෙණි කතිකාවත
 හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් පිළිපැදිය යුතු විනය නීති සංග්‍රහයකි.

කර්තෘ :-
 දෙවන
 පරාක්‍රමබාහු රජු.

හේසඵ්ප මංජුසාව
 මෙය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයකි.

කර්තෘ :-
 පංචමුල
 පරිවේනාධිපති
 නා හිමි

හත්ඵවනගල්ල විහාර වංශය
 මෙහි අත්තනගල්ල විහාරයේ ඉතිහාසය ඇතුළත් වේ.

කර්තෘ :-
 අනෝමදස්සි
 හිමිගේ ඉල්ලීම
 පරිදි ශිෂ්‍ය හික්ෂුන්
 විසින් ගද්‍ය හා පද්‍ය
 මිශ්‍ර බසින් ලියා
 ඇත.

දෛවඥ කාම දේනු
 මෙය ජ්‍යෝතීෂ ග්‍රන්ථයකි.

කර්තෘ :-
 අනෝමදස්සි
 හිමි

දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජුගේ අවසාන කාලයේ දී එතුමා රෝගාතුර වීම නිසා රාජ්‍ය පාලන කටයුතු ඔහුගේ වැඩිමහල් පුත්‍රයා වූ විජයබාහු කුමරුට පවරන ලදී. ක්‍රි.ව. 1271 දී දෙවන පරාක්‍රමබාහු රජු මිය ගිය බැවින් එවකට රාජ්‍ය කටයුතු මෙහෙයවන ලද විජයබාහු කුමරු හතරවන විජයබාහු හෙවත් බෝසත් විජයබාහු නමින් දඹදෙණියේ රජ විය. රජරට ශිෂ්ටාචාරයේ සිට ම සිංහල රජවරු තම ආරක්ෂාව පිණිස අගම්පඩි හමුදාවක් තබා ගත් බව පෙනේ. ඒ අනුව යමින් දඹදෙණියේ රජවරුන් ද තම පෞද්ගලික ආරක්ෂාව සඳහා අගම්පඩි හමුදාවක් තබා ගෙන ඇත. ඒ අනුව දඹදෙණි රජවරුන්ට ඉතා හක්කීමත්ව සේවය කළ "රාජපුත්" හමුදාවක් විය .

හතරවන විජයබාහු රජුට (බෝසත් විජයබාහු) රජකම් කළ හැකි වූයේ වසර දෙකකට අඩු කාලයකි. ක්‍රි.ව. 1272 දී මිත්ත නම් සෙන්පතියෙකු රජ මාලිගයේ සේවකයෙකුට අල්ලස් දී ඔහු ලවා රජු මරවා රජකම පැහැර ගත්තේ ය. රජකමට උරුමයක් නොතිබූ මිත්ත තම බලය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා වැඩි වැටුප් හා ප්‍රසාද දී හමුදා ප්‍රධානීන් තමාට පක්ෂපාත කරවා ගෙන බෝසත් විජයබාහු රජුගේ සහෝදරයා වූ බුවනෙකබාහු ආදිපාද මරවා දැමීමට වර පුරුෂයන් යෙදවීය. බුවනෙකබාහු ආදිපාදවරයා සතුරන්ගෙන් බේරී යාපහුවට පලා ගියේ ය. බෝසත් විජයබාහු රජුට ඉතා හිතවත්ව සිටි රාජපුත් හටයෝ නීති විරෝධී ලෙස රාජ්‍ය පැහැර ගත් මිත්ත සෙනවියාට අවනත නොවිණි. අගම්පඩි සේනාවේ ප්‍රධානියා වූ යකුරක සෙන්පතියාට වැටුප් හා වරප්‍රසාද ලබා දීම සඳහා රජ මාලිගයට කැඳවූ අවස්ථාවේ දී ඔහු තම සේනාව මෙහෙයවා මිත්ත සෙනවි මරා දමන ලදී. තමා එසේ කළේ නීත්‍යානුකූල රාජ්‍යය උරුම වූ බුවනෙකබාහු ආදිපාදවරයාගේ උපදෙස් මත බව දේශීය හමුදා ප්‍රධානීන්ට පැහැදිලි කර දුන් යකුරක ඔවුන් ද පක්ෂපාතී කරවා ගෙන යාපහුවේ සිට බුවනෙකබාහු ආදිපාදවරයා කැඳවා ගෙන විත් ක්‍රි.ව 1272 දී ඔහු දඹදෙණියේ රජු බවට පත් කරන ලදී.

Copyright © www.e-thaksalawa.moe.gov.lk